

Sant Joan

PRENSA
COMUNICA

Nº 206 - 22 GENER 1.988

CO:
AHQ

www - www

Sant Joan

2 - 2

Revista SANT JOAN
Nº 206 - 22 de gener de 1.988
Edita: Centre Cultural de Sant Joan
President: Carles Costa Salom
Adreça: Carrer José Antonio, 13
Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)
Depòsit Legal 2-1979

DIRECCIÓ: Col·lectiu "Quatre Vents"

COL·LABORADORS

Miquel Florit Huguet
Carles Costa Salom
Joan Jaume Nigorra
Antònia Costa Bauçà
Maria Company Nicolau
Francisca Barceló C.
Toni Bauçà Matas
Mateu Barceló Matas
Toni Vidal Llaneras
Rafel Soler i Gayà
Joan Parets

es continuació de la pàgina 19
de les Clarises, motivada per una
vida més entregada a l'oració.

Aquesta religiosa de vida contempla-
tiva, des de la seva clausura, no
oblida mai el seu poble a través de
la devoció que sempre manifestà envers
de la Mare de Deu de Consolació i
també per la seva descendència lligada
a Fra Lluís Jaume. Fou per ella una
gran alegria quan la venerada imatge
de la nostra Patrona visità l'any
1948 aquest convent amb motiu de la
trabada d'Imatges de la verge Maria,
que es va fer a Palma, amb la celebra-
ció de l'any Marià.

Esperem que el Pareal que entregà
la seva vida li hagi donat bona acollida.

Dia	PRECIPI- TACION mm	METEOROS OBSERVADOS			VIENTO DOMI- NANTE	Nombre de la Estación	
		m	t	n		San Juan I	
1					Provincia	Número	
2	2.5		*	SE	BALEARES	41-0	
3					Mes	Año	
4					DICIEMBRE	1987	
5					Observador		
6					MATEU BARCELÓ MATAS		
7	40.1	0.2	0.2	SW	Suma	634	
8							
9	36.1	*	*	SW			
10					Suma	78.5	
11	1.3		*	SW			
12							
13	2.5		*	SE			
14							
15							
16							
17							
18							
19					Suma	4.5	
20							
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30					Suma		
31							
Precipitación total del mes					82.5 mm		

NUMERO DE DIAS DE:	
Lluvia	●
Nieve	✕
Granizo	△
Tormenta	⚡
Niebla	≡
Rocío	⤵
Escarcha	⌋
Nieve cubrió suelo	☒

DIAS PRECIPITACION	
< 0,1 (ip.)	_____
> 0,1	_____
> 1,0	_____
> 10,0	_____
> 30,0	_____

PRECIPITACION MAXIMA EN UN DIA	
40 mm. día 7	

Viento dominante	
En los días de lluvia	En el día de más lluvia
SW	SW

Els articles publicats en aquesta
revista SANT JOAN, expresen únicament
l'opinió dels propis autors.

SUMARI

Meteorologia
De per la vila
Ajuntament
Nadal i Reis
Dimoniada
Plaçes i carrers
Sant Antoni
Serra d'Or
La Parròquia
El metge Solivelles
Premsa Forana
La predicció del temps
Assemblea Centre Cultural
Un rellotge de sol casolà
Como actuan los analgésicos
Defuncions
XVII Certamen Poètic

NAIXEMENTS

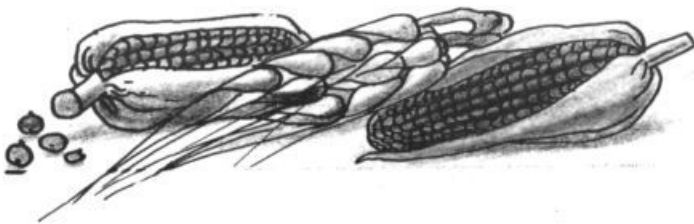
Bàrbara Maria Mas Bover, filla de
Francesc Javier i Bel Maria, va nèixer
el dia 23 de desembre de 1987.

MÚSICA ROCK

Neix a Sant Joan un grup de música rock. Un bon grapat de joves del poble estan practicant moltes vetlades per tal d'agafar practica i experiència i montar un grup de música, especialment rock.

FORN D'EN BOVETA

El forn de Ca'N Boveta s'està modernitzant. Per tal de sustituir al clàsic forn de llenya, s'ha muntat un forn giratori que funciona amb fuel. Es un sistema molt modern i comode ja que permet que el forner faci feina sense rebre directament la calor i poder obrir el forn sempre que vulgui sense fer malbé lo que hi ha dedins.

CONFERÈNCIA

El passat dia 14 de desembre, a la Cooperativa Agrícola i patrocinada per "Sa Nostra", va tenir lloc una conferència a càrrec de l'Enginyer Agrònom Jaume Galmés, director de la finca experimental de "Sa Canova" de Sa Pobla.

Amb una nombrosa assistència d'agricultors, es tractà el tema dels fertilitzans i llavors, així com de les noves tècniques en el cultiu de cereals i feines anteriors a la sembra.

El senyor Galmés també tractà del Mercat Comú i els problemes en que es trobarà la pagesia mallorquina.

Els assistents en mostraren molt interessats i feren nombroses preguntes al conferenciant amb la intenció de posar-se al dia.

Finalitzà la vetlada amb una torrada.

PLAÇA GENERAL FRANCO

A mitjant mes de desembre, i amb motiu de les obres que en aquesta plaça es fan, fou netejada la part baixa de la façana del Centre Catòlic i es va aprofitar per també despenjar la placa que li donava en nom de "Plaza General Franco".

NOVA OFICINA

L'oficina de "Correos y Telegrafos" deixarà dins poc temps la seva ubicació del carrer Progrés a on va veure la seva inauguració el dia de Sant Joan del 48, tota vegada que a l'edifici de l'escola de les nines del carrer de Consolació s'està acondicionant la nova oficina.

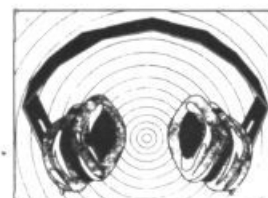
OBRES

També aquests dies s'està posant a punt el nou transformador que s'ha construït a la vora d'aquesta vella escola del carrer de Consolació.

Per a la nova col·locació de la Creu d'En Reyull, s'han construït, per part d'En Martí uns marges que queden molt bé i que embelliran el nou emplaçament d'aquesta creu de terme que fou costejada pel santjoaner Guillem Gayà Vaquer, conegut com l'amo Guillem Revull.

VIATGE D'ESTUDIS

Dies abans de Nadal es va celebrar a la Casa de Cultura, una vetlada recreativa a càrrec dels alumnes d'E.G.B. per tal de recaptar fons pel proper viatge d'estudis de 8è curs.

AJUNTAMENT

Donades les ventatjes que permet la Llei, per a establir un nou percentatge de gravamen de la contribució urbana per aquest any 1988, el nostre Ajuntament acordà rebaixar en 6 punts el 20% que pel 87 fou obligatori aplicar com els altres municipis per una resolució del Tribunal Constitucional que dictaminava que el mínim tenia que esser el 20%.

L'Ajuntament ja compte amb una subvenció per la reforma i ornamentació de l'entrada de la Casa de la Vila, un projecte que en anterior ocasió, no havia pogut realitzar-se, ara es podrà dur a terme.

També per a la rotulació dels carrers en llengua vernacla es te ja una ajuda; ara sols falta que en el nou ple s'acerti amb l'elecció dels nous noms.

Abans de festes foren adjudicades les obres de construcció del Centre de la 3ª Edat. De les dues pliques presentades, fou acceptada la presentada per l'empresa local Llorenç Mas Company, per esser la més ventajosa. El projecte es de l'Arquitecte Joaquin Ozonas i les obres adjudicades pertanyen a la 1ª fase que contempla les obres de subterrani i primera planta; per aquestes es compta amb una subvenció de la Comunitat Autònoma de 5,000.000 de pessetes.

Una altra millora qua compta també amb una subvenció es la reforma de l'enllumanament del camp de futbol i acondicionament dels vestuaris. Les ajudes son del Consell Insular de Mallorca.

ESPORTS

A Sant Joan i promoguts per la Federació Balear de Voleibol, es celebra un curset de teoria i practica per a la formació d'entrenadors i àrbrits. Te lloc de dilluns a divendres i tendrà una durada d'un mes.

NADAL I REIS

En les festes tenguèrem il.luminació extraordinària que afavorí, com cada any, alguns apagaments de zones degut a la sebre càrrega. També en les festes es varen encendre les faroles de la plaça General Franco així com també començà a funcionar el brollador, que per cert ha quedat una plaça molt acollidora, si be encara hi manquen els bancs.

Vengueren com cada any els Reis i portaren joguines als atlots colmant així les seves il.lusions. En la missa dels Reis es donà el ja tradicional pa beneït.

Les festes de Nadal començaren amb unes bones matines a on el grup de joves ens donaren una visió del que hauria d'esser Nadal; un Nadal més compartit. El cant de la sibil·la fou interpretat per Pilar Sansó Fuster i el cor interpretà les villancets; acabaren amb el ja tradicional cant de "El 25 de desembre".

Com cada any el diumenge després de Nadal l'Església celebra la festa de la Sagrada Família. A Sant Joan se la coneix també com a Festa de les Capelletes, ja que aquestes capelletes amb les figures de la Sagrada Família que recorren durant l'any les cases del poble, es concentren aquest dia al temple parroquial. Però aquests darrers anys també si ha volgut d'alguna manera tributar un petit homenatge a aquells matrimonis que durant l'any han complit les seves nocces d'or i d'argent. 50 ó 25 anys d'unió matrimonial be val un reconeixament i així després de la missa del vespre la Parròquia els obsequia amb una palangueneta per a commemorar aquesta circumstància. Enguany foren dos els de 50 anys i quasi 20 els de 25.

DIMONIADA

A Son Servera es va celebrar el passat diumenge dia 10 de gener la "V Dimoniada" que es ve celebrant cada any per aquests dies a diferents pobles de Mallorca; Manacor, Sa Pobla, Sant Llorenç, Muro i Son Servera. El pròxim any serà a Alcúdia.

Sant Joan hi participà amb el grup de dimonis que te l'agrupació "Aires de Pagesia", acompanyats pel seu grup de musics.

Amb els esforços d'aquesta agrupació, de any en any, s'ha anat ampliant i completant l'estol de dimonis. Es començà l'any 84 amb un i actualment son 7 les màscares de que disposa; els vestits son uns "monos" fets d'arpillera de sac i de diferents colors; el primer, de color negre, fou pintat per l'escultor de les màscares Toni Roig, el segon de color verd fou pintat pels balladors del grup, el tercer de color de sac el va pintar Na Maria Magdalena Jaume i el darrer que s'ha pintat, també de color de sac, es obra del jove santjoaner Amador Bauçà Matas.

NOMS OFICIALS I NOMS POPULARS
DE POBLES I CARRERS

Sant Joan o San Juan?

Ara diuen que volen canviar el nom del poble i dels carrers.

Però, és un canvi? ó és només tarnar-li el seu nom vertader?

Sembla que a un vuitanta per cent de santjoaners aixó no els lleva el dormir, sols una petita minoria de lluitadors per la nostra cultura, i una altra minoria, encara més petita, prenen part més o manys i activen la polèmica.

La veritat és que tothom sempre ha dit SANT JOAN, i per altra part, la gran majoria sempre ha escrit "San Juan", i així consta a les guies telefònica i del Còdic Postal.

En què quedam?

A Porreres i Sencelles, pobles del plà, fa un grepat d'anys (en temps de s'altre règim) canviaren els ròtols del poble i ara ho tenen escrit així com se pronuncia.

Els qui comanden tenen el mànec de la pella i fan anar s'oli per allà a on volen. Ara no sempre es així. Coses de sa democràcia.

Esta de moda canviar els noms de places i carrers. A qualque poble a on comanda dins l'Ajuntament la majoria socialista se pot dir que han duit tall arreu. A altres bandes, sense frisar massa, amb molta mesura, se van canviant els noms oficials no arrelats, per noms populars, que la gent sencilla sempre ha dit i conegut.

SANT ANTONI

Molt d'ambient en la festa de Sant Antoni.

Enguany la nit serena i el fet de que la celebració correspongues a un dissabte, afavoriren el que la nit dels foguerons tengués molt d'ambient i superàs a anys anteriors.

Foren uns quize els foguerons que s'encengueren i era a la part del Camp a on més foguerons es montaren, tal volta per les ventatjes dels carrers no estar asfaltats. També al carrer Mestre Mas els foguerons dels quintos i del grup de balls Aires de Pagesia, com també el de baix del campanar varen esser els que més temps aguantaren la bulla i a on es feren més presents els balls i les cançons. No obstant a tots, l'alegria, la torrada i el vinet a la calentor del foc foren com sempre el centre de la vetlada. L'Obreria de Sant Antoni amb les xeremies i el dimoni visitaren i obsequiaren a cada un dels foguerons.

Després el diumenge dematí, es celebrà la missa en honor d'aquest sant popular i es va cantar un any més aquella cançó que altre temps es cantava a la novena i que diu:

Sant Antoni glorios
i de santedat molt gran
dispensau tots el favors
que en fe ve a demanar-vos
el poble de Sant Joan.

El capvespre, amb una animació com feia temps que no es donava, es varen celebrar les "Beneïdes", foren molts els que hi participaren i els que presenciaren el pas de les carroces, també més nombroses i totes tengueren el seu corresponent premi. La carrosa presentada pels quintos "Les tentacions de Sant Antoni" obtingué el premi especial.

La festa d'enguany fou una mostra de que a Sant Joan es viu encara i es conserva aquesta devoció tradicional que reberem dels nostres avantpassats per a Sant Antoni.

SERRA D'OR

En el número 337 de la molt acreditada revista "Serra d'Or" corresponent al passat mes de novembre, que edita: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, hi ha un article de Joan Mas i Vives titulat "Un testimoniatge autoritzat" que es un comentari al llibre "Històries i Memòries" del nostre paisà i poeta Miquel Gayà i Sitjar.

D'aquest article que ocupa dues pàgines de la revista, en treim lo següent: "És també un llibre d'una gran qualitat literària. L'autor hi palesa un estil madur, cenyit, amb poques conecions a la galeria, però d'una gran densitat moral, i d'una contenció expressiva envejable."

Acaba per considerar ben encertada la decisió de publicar aquest llibre i en recomana la seva lectura.

LA PARROQUIA

El dia de cap d'any la Parròquia va donar compte del moviment demogràfic, registrant-se 25 defuncions, 11 baptismes i 12 matrimonis. Com a tots els pobles de l'interior la població duu tendència a baixar i Sant Joan no podia esser una excepció.

També es donà a conèixer el balanç econòmic, registrant-se uns gastos extraordinaris motivats per a la col·locació dels dotze finestrals a la part alta del temple que tengueren un pressupost de quasi un milió duescentes mil pessetes, també en aquest aspecte s'han arreglat un porxo i unes persianes a Consolació, s'ha col·locat un motor alectric a l'orgue de la Parròquia i uns nous serveis higiènics a l'església. Amb aquestes xifres presentades cal destacar la sensibilitat i la solideritat dels santjoaners davant els problemes de la societat que motiven col·lectes extraordinàries com son per a Càritas, Fam i Domund entre altres, tota vegada que la recaptació va passar les noucentes mil pessetes.

Donat el sentit de responsabilitat dels feligresos en vers la Parròquia, no pareix tenir problemes en aquest sentit, el saldo final fou positiu ja que son moltes les persones que amb sentit altruista col·laboren durant l'any amb les tasques de la Parròquia i en el seu manteniment.

La part llitúrgica i espiritual també està cuidada i així es promouen activitats com a catequesis, preparació per a la Confirmació i Primera Comunió, cicles de preparació pel matrimoni i es cuida la celebració eucarística amb una missa cada diumenge més participada com es la del demati, entre altres activitats.

Amb l'entrada de l'any nou i havent quedat sol a la Parròquia el Recotr Gabriel Ferriol, han tengut que reduir-se els serveis de misses d'acord amb les normes

del Vaticà i així cada dia hi haurà missa el vespre, i els dies festius l'horari serà a les 10'30 i 19'30 a la Parròquia i a les 16'30 a Consolació.

També per a la celebració dels sacraments la Diòcesi de Mallorca ha donat unes normes a fi d'unir criteris i fer que aquests sacraments siguin rebuts amb la preparació que pertoca per a l'importància d'aquests dins la vida dels fidels.

Aquestes normes son:

BAPTISME

-Els pares han de ser cristians almanco ha d'haver-hi esperança fundada d'educació cristiana del batiat.

-Els infants han d'esser batiats com més prest millor. Sense un motiu greu no s'ha d'esperar més d'un any.

-Almanco un dels padrins ha d'haver complit els 16 anys.

-Els pares i padrins han d'assistir a les corresponents reunions preparatòries.

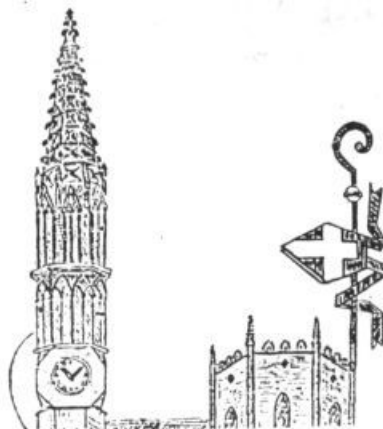
-El baptisme se celebra a les esglésies parroquials i dins una celebració comunitària.

PRIMERA COMUNIÓ

-L'edat normal de rebre la primera comunió és després d'haver complit els 8 anys, al final del segon curs de catequesi.

-Els pares han d'assistir a les corresponents reunions preparatòries.

-La primera comunió s'ha de celebrar comunitàriament, és a dir: en grups organitzats per la parròquia o en una Celebració Eucarística de l'horari habitual.

CONFIRMACIO

-És un complement del baptisme i l'inici d'una vida renovada de fe.

-Els joves han d'haver complit els 15 anys.

-La preparació ha de durar com a mínim tot un curs amb sessions setmanals essent aconsellable allargar més temps la preparació.

MATRIMONI

-Casar-se per l'Església és una decisió de fe.

-Els interessats s'han de presentar a la parròquia amb tres mesos d'antelació i han d'assistir al curset prematrimonial.

-Convé celebrar el sagrament a l'església on els nuvis celebren habitualment la seva fe, o a on la celebraran en el futur.

FINANCES 1987

Balanç econòmic

Serveis	76.200M
Rendes - Bar Centre	13.500"
Interessos	92.000"
Colectes ordinàries	565.102"
Donatius - Almoines	448.002"
Altres aportacions	38.550"
Diversos (Colectes-Caritas-Fam-Domund...)	942.338"
Total entrades	2,175.692"
Compres	36.770"
Personal	557.600"
Conservació	128.154"
Adquic. i obres extraordinàries	1,233.385"
Despeses de funcionament	28.863"
Activitats pastorals	48.451"
Altres despeses	27.925"
Diversos (Caritas-Fam-Domund)	942.338"
Total sortides	3,003.486"
Saldo any anterior 1986	1,502.270"
Total entrades 1987	2,175.692"
Total entrades	3,677.962"
Total sortides 1987	3,003.486"
Saldo positiu 31-XII-87	674.476M

CONSELL PARROQUIAL

Aquest any 88, la Parròquia ha estrenat el nou Consell Parroquial de Pastoral, que durant els següents anys col·laborarà a través de les diferents comissions, en les tasques de la Parròquia.

Després de les eleccions del desembre i esser anomenats els diferents representants dels organismes de la Parròquia, aquest Consell que encapçala el Restor Gabriel Ferriol Antich, a quedat format per a les següents persones:

Sor catalina Pico
Joan Bauçà Nigorra
Joan Matas Gayà
Catalina Ordines Ginard
Joan Jaume Nigorra
Carmen Cuxart Angli
Joana Karmany Jaume
Mª Teresa Munar Caimari
Maria Eugenia Diaz
Miquel Torrens Mas
Bàrbara Matas Satre
Antònia Jordà Bauçà
Miquel Company Bauçà
Maria Matas Juan
Juana Mas Antich

Des de aquí els desitjam acert amb el seu treball que esperam fruesqui amb una eficaç labor en totes les tasques apostòliques.

Joan Jaume

EL METGE SOLIVELLES

Ara que es noticia la venda per part dels seus hereus, de lo que fou el patrimoni del metge Solivelles i del seu gendre

l'amo Biel de Son Pericàs, creim oportú publicar unes notes biogràfiques d'aquest metge que va esser tan popular i apreciat dins Sant Joan.

Don Bernardi Solivelles i Arbona, era oriünd de Lluc (Escorca) de la possessió de Son Llobera. Encara que havia nascut a Fornalutx el 11 de desembre de 1864.

Va morir a Sant Joan, als 77 anys, dia 14 de maig de 1942.

En la seva joventut, acabats els estudis de Medicina, va exercir una temporada a Caimari, a on no hi havia metge.

Tenia l'esperit aventurer. Va passar 5 anys a Filipines exercint la medicina. Estant a Filipines convulsions de tipus polític, posaren en perill la vida d'aquell jove metge mallorquí.

Arrel d'haver curat la dona d'un important polític filipí, aquell agrait li va dir:

-Demani lo que vulgui.

Don Bernardi no ho pensà gens.

-Vui la llibertat i els medis per poder sortir del país.

Amb un veixell mercant, al cap de pocs dies partia cap a Espanya. Va arribar a Barcelona i d'allà cap a Mallorca.

Va estar una temporada a Lluc. Va sebre qua a Sant Joan hi havia una vacant de metge. I aquí va venir a residir.

Va coneixer una atlota santjoanera, de la que es va enamorar.

Es va casar amb Maria Mas Jaume. Era filla de l'amo Guillem Mas, conegut per l'amo Guillem Negre. La sogra del metge era de Ca'N Jordà.

Maria, la que mes tard seria la senyora del metge Solivelles, era una pobila, guapa i curreta, i els seus parès la tenien "com dins un vermell d'ou". Un germà de Na Maria va morir de tifus als 17 anys.

Don Bernardi Solivelles era un metge molt humà i molt poc dotberer. Moltes gegades cobrava

els partits en gènero (unes barcelles de faves, de blat...) perque en aquell temps molts no podien pagar d'altre manera.

Tenguent en compte l'estat de la medicina del seu temps, s'el pot considerar un metge molt competent.

Va donar "l'alternativa" a la que va esser una famosa comara, coneguda per sa Comara Faleta o Llebre.

Ademés de metge, va esser també el Jutge del poble.

Tenia la consulta i domicili a la casa número 16 del carrer de Palma. Quan es feia nova aquesta casa, que ancara avui es coneguda per "Cas Metge Solivelles", el metge va anar a viure al carrer Desert, a "Sa Cova".

El metge Solivelles va esser molt popular, bromista i xistós, sense deixar de esser profundament humà i comprensiu.

Se li atribueix aquella frase que es va fer célebre:

-El primer infant, sempre sol esser setmesí.

Bon coneixedor del comportament humà, sabia que les relacions pre-matrimonials sempre han existit; encara que no tenim dades estadístiques damunt el tema, de ben segur que en aquells dies, eren molts els casos de "fer Pasqua abans del Ram", que l'incomprensió i puritanisme d'aquell temps, va convertir moltes vegades en vertaders drames, perque era "una desgràcia i desonrra per la família".

La frase del "setmesins", no es una frase gratuïta. Grossa era l'ignorància en que moltes parelles arribaven al matrimoni i per altra banda, la manca quasi total de mitjans profilàctics, era motiu de que moltes colles tinguessin que adelantar la data del seu matrimoni, que per altra banda no anava acompanyada de tant de preparatius i grosses despeses com els matrimonis i bodes d'avui.

Miquel Florit Huguet

Reelecció de Biel Massot com a President de l'Associació

Les revistes de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca van optar per donar de bell nou, la confiança a la Junta Directiva que ha dirigit l'Associació aquests dos darrers anys, reelegint a Biel Massot.

Un total de 29 revistes de les 41 associades van prendre part a l'assemblea que el dilluns dia 21 de desembre es celebrà a la Casa de Cultura de Sant Joan, gentilmente cedida per l'Ajuntament per aquest acte que en segona convocatòria s'inicià a les vuit i mitja del vespre. Es varen lletgit els informes de secretaria i tresoreria. S'informà de l'obsequi fet a Francisca Sancho, per l'afabilitat envers la Premsa Forana des del Gabinet de Premsa del C.I.M. i, en el capítol de precís i preguntes, la Junta donà resposta a les questions plantejades per les distintes revistes, i seguidament foren proclamats els candidats a la Junta.

Després d'un sopar fret i la corresponent ora de reflexió es passà a les votacions que donaren el següent resultat: Biel Massot (Portula) 21 vots, Maria Mestre (Ariany) 21, Bernat Calafat (Coanegra) 18, Delfí Mulet (Es Saig) 17, Carles Costa (San Joan) 16, Rafael Ferrer (Perlas y Cuevas) 15, Miquel Mora (Galatzó) 15, Salustia Vicedo (Apóstol y Civilizador) 11, Santiago Cortés (N'Alí) 9, i Gaspar Sabater (Dijous) 9 vots.

L'assemblea va decidir, davant l'empat, com seria elegit el President, si s'encarregaria la Junta o es faria el desempat per vots de l'assemblea. Es feu d'aquesta manera i la votació donà el següent resultat: Biel Massot 18 vots, Maria Mestre 8, en blanc 2 i 1 de nul.

Per tant formen la nova Junta Directiva, els set primers de la llista. Enhorabona i bona feina

LA PREDICCIÓ DEL TEMPS

Des de que tenim la televisió, sabem amb unes hores d'antelació, sempre que aquesta no s'equivoqui el temps que tendrem: fret, brusca, vent, ennuvolat o bon temps.

Però abans de la televisió, i de la radio i dels parts meteorològics, els pagesos, moliners, pastors, etc. lo mateix que els mariners per la mar, se regien per senyes que observaven directament del cel, dels núvols, dels animals, del sol, de la lluna, etc.

Molts de pagesos compraven al Pronostic i a ell miraven les llunes per fer matances, per tallar llenya, per esmotxar; d'aquí aquell refrany.

Fulla vella, lluna nova
fulla nova, lluna vella.

Si era girant i els camaiots o butifarrons estaven dins la caldera, s'asegurava que s'esclataven.

La lluna se mirava per moltes coses, per sanar els porcells, per donar la truxa al verro, per donar la vaca en es bou, per posar es ous a la lloca, i per moltes coses més.

El pagès no romania embeïdalit, en actitud romàntica, es pagès mirava la lluna, com avui un meteoròleg mira els seus termèmetres, els seus baròmetres i demés aparells moderns i sofisticats que el fan pronosticar en més o menys certesa el temps que farà.

Entre les senyes, que els nostres avantpassats observaven per predir el temps, sobre tot pel ploure, les més conegudes son les següents:

Calàpots.- Quan els calàpots es pasetjen plourà prets. Falla qualche vegada i en lloc d'aigua es vent.

Ovelles i pastors.- Els pastors asseguruen que quan les ovelles s'espolsen i fan sonar els pica-rols, sol ploure. També pot esser boira.

Cucs terrers.- Quan els cucs surten i se rossequen, si van bruts de terra, serà aigua, si van lluent, serà vent. D'aquí el refrany: Cuc lluent, serà vent.

Parets que suen.- Quan les parets suen plou, pot esser boira. Podeu observar que a Ca'N Parric a sa plaça, veinat de Ca'N Miquel Bossa i ha una pedra que sua sempre que ha de ploure.

Gorrions.- Quan els gorrions canten molts a la posta del sol o se bolquen, el cap de tres o quatre dies sol ploure. Qualque pic es boira.

Operats.- Els operats, com a record de la intervenció quirúrgica solen tenir aivs del canvi del temps: Si les cou la farida, es aigua; si les pica, es vent.

Formigues.- Quan les formigues amb ales surten en estols, es senyal segura d'aigua. Es pagesos aseguren que no falla mai aquesta senyal.

Girgoles a les figueres.- Quan aquestes surten es senyal de que ha de ploure.

L'esmolador.- També es deia que quan se sentia l'esmolador d'enfora plovia prest. La gent deia: L'esmolador du l'aigua.

El carril o tren.- Quan se sentia d'enfora el siulet del tren o aquest feia un renou estrany, era senyal d'aigua.

Les campanes.- Quan les campanes se sentien de molt lluny i amb un sò raro, era senyal d'aigua.

Les mosques.- Quan les mosques piquen, aquesta es una altra senyal de que plourà prest.

Si les mosques estan aferrades a la paret cap per avall, també es senyal de ploure.

La lluna.- Quan la lluna fa rotlo redó tancat, es a dir complet, senyal d'aigua.

Però quan aquest rotlo no està ben tancat, es a dir "fa portell" es senyal de vent.

Si hi ha estels dins el rotlo, sol estar tants de dies a ploure com estel hi ha.

Llums.- Si quan a plogut els llums fan retxes o un rotlo a terra es senyal de que plourà prest.

Cel tavellat.- Hi ha un refrany que diu: Si el cel està tavellat d'aquí tres dies aixut o banyat.

El sol.- Si quan surt el sol es molt vermell, senyal d'aigua. Si està vermell quan es posa, senyal de vent.

Llampaguetjar.- Si llampaguetja endret de Lluc, d'aquí a tres dies ha plogut, diu el refrany. I hi ha pagesos que diuen que aquesta senyal no falla mai.

Després de dos o tres dies d'haver llampaguetjat, plou. Menys en el mes d'agost.

Els homonons de Santanyí.- Quan surten els homonons de Santanyí, que son uns nuvols que surten a la part de Santanyí, en forma d'homonets, també plou. Aquesta senya no falla mai.

Boirades.- Si fa tres o quatre dies seguits de boira, que els arbres i romaguers degotin, sol ploure ben aviat.

En canvi, si les boires son un dia si i l'altre no (dies intermitents) no plourà tot d'una, sol estar un mes.

Fum.- Quan el fum s'en va de ponent per amunt, farà brusca prima.

Quan el fum devalla de dalt per avall, brusca forta.

Quan el fum s'escampa per tot, s'esten per terra, el cap de poc temps plourà.

Quan el fum de la xemeneia sen va per amunt, es senyal de bon temps.

Hi havia pagesos que en batre a l'estiu, feien palla d'ordi

llarga per poder cremar i així poder endevinar el temps.

Vent.- Si el dia que beneeixen amb la vera creu, dia tres de maig, vos fitxau d'on ve es vent, voreu com tot l'any es vent vindrà del mateix coll. Alo menys així o diu l'amo Miquel des Pujol, que es dels homes més vells del poble i ja n'ha vistes moltes.

La merla d'En Putxer.- Mestre Miquel Galmés (Putxer) tenia una merla engabiada, que va arribar a esser molt popular dins Sant Joan. La veritat es que mestre Miquel o la merla endevinaven bastantes vegades.

I es que tots els pobles han tingut homos i dones que pretenien endevinar el temps que havia de fer.

Els moliners, tenien fama de esser bons coneixedors del temps. Dins la memòria de la gent major encara se recorda al moliner Prudenci, en Marti Gran, en Xisquet, que eren els més entesos. Però qui les guanyava a tots era l'amo Mateu Calderer

No es estrany, que el seu net en Mateu Calderer, també sigui molt popular per tenir el don de profecia, o millor dit, practicar el don de profecia.

Com hem dit, sempre hi hagut endevinadors del temps. N'hi havia un d'aquests endevinadors, que els dies ennigulats, quan

el preguntaven sempre adoptava una postura ambigua, i així a uns els deia:

-Si, avui plourà.

I a altres deia:

-Anau tranquils, avui no plourà.

Això feia que sempre quedàs be davant la mitat del seus consultants, i aquest cinquanta per cent d'acerts, feia que mantingues el seu prestigi, com a endevinador del temps.

Hi havia una altra dona molt popular (madó Francina Serral) que quan li preguntaven:

-Que plourà avui?

Ella sempre contestava:

-Hi ha temps, però arriba o no arriba, tot depen del vent.

I així sortia del pas i així quedava bé.

El cançoner popular es molt extens, te moltes cançons que parlen del temps. Vegeu-ne unes quantes:

Una dona marinera
sempre mira don ve es vent
tant si es llevant com ponent
es bon temps sempre l'espera.

A mestral i tramuntana
surt una grossa negror;
ja mos ho va dir es partor
que fera saó acorada.

¿A on és sa mantidera
que tant diu que no plourà?
Ara he afinat En Jordà
eixencat damunt Cabrera.

Puig de Randa du capell
i és senyal de que plourà,
i, si no te vols banyar,
pastoret, guarda sa pell.

Si Galatzó du capell
i l'Ofre se posa gorra,
qui te cames ja pot córrer
si no es vol banyar sa pell.

El refranyer popular també es molt extens, i alguns d'aquests refranys, més que refranys, eren profecies pels nostres avantpassats.

"Si plou es dia de Santa Bibiana,
plou quaranta dies i una setmana".

"Si la candalera plora: L'hiver es fora".

"Si la candalera riu: Lluny es l'estiu".

"Si l'arc de Sant Martí, surt el mati, poreu fer llarg camí".
 "Si surt el capvespre, demà fareu festa" o "no tregueu el cap a la finestra".

La majoria de les dades aquí recollides, mos han estat donades per En Mateu Bauçà Barceló (Calderer).

Miquel Florit Huguet

ASSEMBLEA GENERAL
 DEL CENTRE CULTURAL
 DE SANT JOAN

CONVOCATORIA

Per la present, es convoca a tots els socis del Centre Cultural de Sant Joan a l'Assemblea General que tindrà lloc al local social "Casa de Cultura" el dia 6 de febrer a les 12 hores en primera convocatòria, i el diumenge dia 7 a les 12 hores en segona convocatòria, i amb el següent ordre del dia:

Assemblea General Ordinària

1ª Balanç econòmic de 1.987

2ª Precs i preguntes.

A continuació Assemblea General Extraordinària, amb un únic punt de l'ordre del dia.

Elecció de la Junta Directiva.

(President, Secretari, Tresorer i cinc Vocals)

Nota.- Sistema de presentació de candidats:

Es presentaran personalment al secretari Maria Company Nicolau antes del dia 6 de febrer.

UN RELLOTGE DE SOL CASOLA : FES'T-EN UN

Del Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports hem rebut aquest article que se publica per considerar que se tracta d'una construcció curiosa i entretenguda.

Dins els rellotges de sol n'hi ha uns que no son gaire coneguts i que se diuen "de pastor". Aquest nom, segons he sentit a dir, ve de que, un temps, s'usaven entre els pastors del Pirineu en formes molt rudimentaries.

Doncs bé, d'una manera molt sencilla s'exposa com poder construir-ne un amb l'ajut dels dibuixos adjunts.

Se comença per cercar un pot buit d'una beguda refrescant (per exemple "coca-cola" o cervesa) que té forma cilíndrica amb una

base plana i una altra lleugerament còncava i enfonyada. Per la base plana hi sol haver una retixillera que deixa la llengueta de quan s'obre. Per la base còncava, i just enmig, se fa un foradí per a passar-hi un fil de ferro de dos o tres milímetres de gruixa fins a la retxillera de l'altra base, de tal manera que aquest fil vagi per l'eix del cilindre, havent-lo abans passat pel centre del disc retallat del dibuix adjunt; fet això se dobleguen el dos extrems inmmovilitzant el fil, deixant l'extrem de la base plana amb forma d'anella damunt el disc, el qual s'aferra a la base, reforçat, millor amb una cartolina interposada per mor de la retixillera.

Tot seguit se retalla l'àbac de les hores del dibuix adjunt i s'aferra al cilindre del pot, amb la base plana a la part de damunt, i amb el caire de l'anomenat àbac a 8 mm. del caire del pot (per tal de que s'aferrí lliurant la mica de bombat del pot). Per aferrar l'àbac és precís fer coincidir les dates del disc tal com la figura indica.

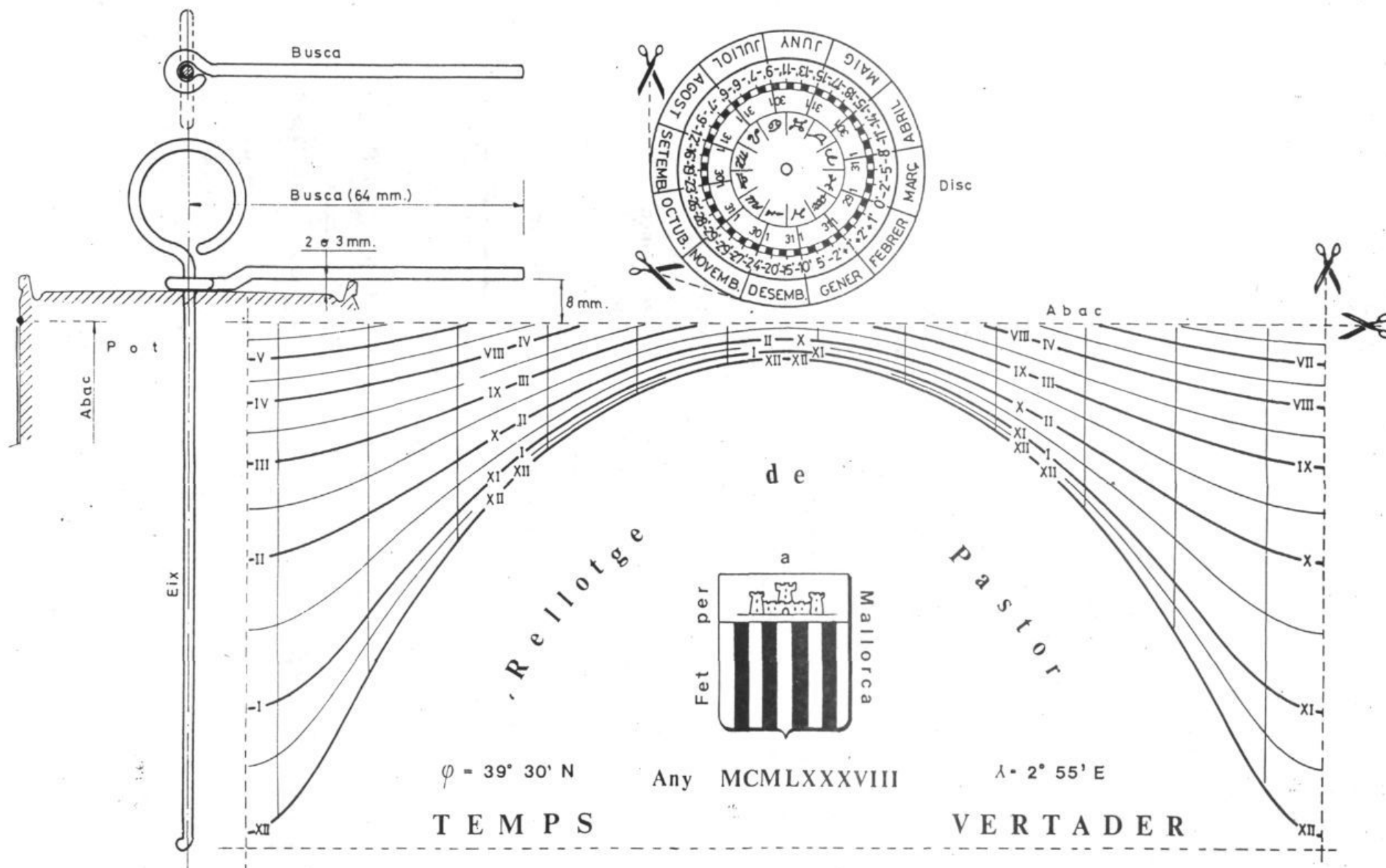

Aspecte del rellotge
un cop acabat.

S'acabat la construcció disposant la busca del rellotge, també amb un fil de ferro enganxat al eix davall l'anella i amb la forma i dimensions que s'aprecien en el dibuix.

I ja estam en condicions de poder fer la lectura. Per això cal suspendre el pot per la anella, millor fermant-li un cordonet i posar la busca damunt la data del disc (on es poden veure els mesos ordinaris i paquets de dies de cinc en cinc, i també els mesos zodiacals amb el signe corresponent), i tot seguit, fer girar el rellotge fins que l'ombra de la busca sigui vertical; la punta de l'ombra de la busca donarà l'hora llegida a les corbes de l'àbac.

I totd'una és precís fer una aclaració : se llegeix així l'hora de "temps vertader" que quasi mai és el mateix del "temps mitjà" dels nostres rellotges de polsera; no es tracta d'un defecte d'aquest rellotge, el mateix succeix a qualsevol rellotge de sol; però no és un inconvenient per a coneixer l'hora d'aquest temps que ens interessa : si corregim l'hora llegida amb els minuts que, per cada data marca el disc, tendrem el mateix temps dels rellotges de polsera.

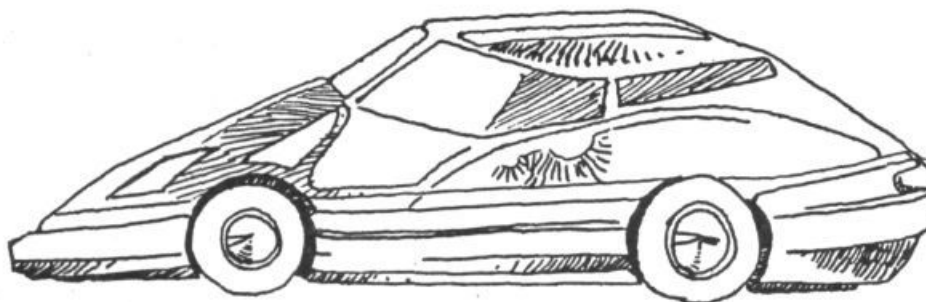
I just manca dir que si el pot s'omple amb arena o grà el pès augmenta i s'aconsegueix una millor compensació del petit desequilibri provocat per la busca a la verticalitat de l'eix.

16 - 16

Sant Joan, Novembre de 1987

Rafel Soler i Gayà

VOCABULARI RELACIONAT AMB COTXES

Barbarisme

Embrague
Freno
Asiento
Maletero
Ventanilla
Seguro
Panel
Mando
Faro
Limpiaparabrisas

Forma correcta

Embragament
Fre
Seient
Maleter
Finestreta
Assegurança
Plafó
Comandament
Far
Eixuga-parabrisa

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Col.laboració

COMO ACTUAN LOS ANALGESICOS

Llamamos analgésicos a estos muchos medicamentos que se usan para aliviar el dolor. Lo que me ha empujado a publicar estas líneas es una pregunta que me formuló mi hermano cuando recién empezaba los estudios:

-No comprendo, me decía, como es posible que te receten una aspirina para calmar el

dolor de cabeza, la misma aspirina para dolor en un dedo del pie y lo mismo para el dolor de espalda.

Confieso que no supe contestar a esta importante y curiosa pregunta, todavía no nos hemos sentado junto al fuego una noche de lluvia y frío en invierno para responderle, pero ahora

que conozco la respuesta, Miguel querido, te voy a contestar de manera que los curiosos como tú, que son los que aprenden de los demás en vez de considerar se absurdos autodidactas que en más de una ocasión van de un fracaso a otro, puedan enterarse del tema porque encierra una serie de curiosidades cuya última verdad no se conoce con exactitud.

Apreciado Miguel, mi buen hermano:

Fundamentalmente hay cuatro tipos de dolores que te voy a resumir:

1º El dolor procedente de las estructuras musculares y óseas.

2º El dolor de tipo visceral.

3º El dolor cardiaco cuyo solo ejemplo es el dolor del infarto de cardiaco o la angina de pecho (no es lo mismo).

4º El dolor vascular que procede de una dilatación exagerada de las venas extracraneales cuyo ejemplo más típico es la migraña o jaqueca. Cuando se toma un medicamento por la boca, casi siempre pasa a la sangre a través de las venas del estómago y se distribuye por todo el torrente de la circulación.

La aspirina actúa principalmente al primer nivel, en dolores musculares u óseos como es el caso de la artrosis, por lo tanto lo mismo calma el dolor del cuello (me refiero a la nuca) que muchas veces es por artrosis o por simple inflamación y también, según este principio, calma el dolor que puedes tener en el pie. Y lo consigue porque es un antiinflamatorio y hace cesar el proceso de la inflamación; donde quiera que esté, pero sólo donde hay inflamación, como el agua fuerte para desatascar una tubería; pero no termina aquí la historia, porque también actúa en cierto modo en los procesos de dismenorrea (dolor menstrual) que no es de tipo inflamatorio y en cambio no hace nada en el dolor de estómago por ejemplo; muy al revés, lo empeora. Se cree que estos medicamentos, aparte de ser inhibido-

res de prostaglandinas, y por ello cortan la inflamación, tienen un poder a nivel del cerebro de manera que aumentan el umbral para el dolor. Creo, Miguel, que debo explicarte un poco más: Si el cerebro recibiera el dolor tal y como es al natural el hecho de afeitarse sería muy doloroso y no lo es ¿Por qué?. En la médula espinal el proceso hace una estación y hace que la sensación llegue amortiguada y disminuida al cerebro donde hay una segunda estación y lo vuelve a disminuir antes de llegar a la corteza cerebral para anunciar al paciente que algo le duele. O sea, que el cuerpo se las arregla para que sufra menos, pero parece que los analgésicos o calmantes aumentan el trabajo en estas dos estaciones y lo disimulan todavía más.

La sensación dolorosa sea donde quiera que se origine, por ejemplo en la punta del dedo del pie a consecuencia de una espina, no tiene otro camino que seguir más que el nervio sensitivo que conducirá esta sensación tal y como es hacia arriba: pies, pierna, muslo y de aquí entrará por la parte baja de la columna hacia la médula espinal que como tú sabes es, esta parte blanda que con tanto entusiasmo buscas cuando comes un hueso del espinazo del cerdo; aquí se produce esta primera estación y este primer bajón de la mala sensación. La médula la conducirá camino arriba ya modulada y rebajada hasta llegar a una zona del cerebro llamada "tálamo óptico" donde hallará con toda seguridad otra bajada de sensación. De aquí llega a la corteza cerebral y el sujeto se hará consciente de que el dedo le duele, es un dolor sólo en un punto, de tipo punzante, por lo tanto debe ser una espina. Es una verdadera lástima el que sea muy importante el tener dolor, pero lo es. Cuando hay enfermedad neurítica que hace que una zona del cuerpo no tenga

sensaciones como ocurre con fracturas de columna, alcoholismo muy avanzado o en la neuropatía diabética ya muy avanzada, se producen quemadura en las manos o los pies... que al ser dolorosas porque el nervio no las conduce como si se tratara de un hilo de corriente cortado, estas heridas alcanzan una gravedad muy preocupante, la extremidad afectada recibe innumerables heridas que el paciente no sabe y llegan a perderse dedos enteros infecciones gravísimas y un sinfín de problemas.

El dolor visceral también es rebajado en estas estructuras especializadas, pero, el tipo de calmante idóneo no es del tipo de la aspirina: que disminuya la inflamación por una parte y lo haga disminuir por otra, sino que se usan espasmolíticos muchas veces en combinación con potentes calmantes. Aquí el funcionamiento básico consiste en retirar el estado de demasiado "apretamiento" que sufre la parte dolorosa; estos retortijones de intestino que duran medio minuto pero que te hacen ver estrellas se deben a que el intestino sufre un espasmo, o sea, se retuerce (para entendernos) se "aprieta" como tú lo haces para sacar la pasta del tubo de afeitar. Estos medicamentos paran este proceso de exagerado "apriete".

Esto del dolor del de corazón es otra historia no poco curiosa. Se trata de nitritos como la nitroglicerina (no explota) y lo único que hace es abrir al máximo las propias venas del corazón, para ser más científicos deberíamos decir arterias, pero tú ya me entiendes. Claro, si el dolor del infarto o de la angina de pecho es provocado por un estrechamiento de la arteria o por una embolia que no deja pasar la sangre o por una placa de colesterol, si tienes un producto capaz de abrirtela el dolor cede, pero no basta para considerarse curado del infarto.

Y para finalizar, el dolor

de la migraña es exactamente al revés, el dolor se provoca por una exagerada apertura de las venas de las partes que recubren el cráneo, las venas de fuera. Se usan en este caso medicamentos que sean capaces de "apretar" estas venas, cuyo primer medicamento de este tipo se pudo extraer de la cascara del trigo para que veas si todo es útil en esta vida.

Creo, espero y deseo haber contestado por fin a tu pregunta, perdona que te haya hecho esperar tanto.

Dedicado a mis padres, hermano y a su esposa que tantos sacrificios les costó llevar adelante mis estudios. A mi esposa que tanto me animó cuando éramos novios. A todos los que se preocuparon por mi GRACIAS.

TONI

DEFUNCIONS

Francisca Huguet Gari "de s'Hostalet", va morir al dia 16 de desembre de 1987, havia nascut a Vilafranca 21 el dia 22 de maig de 1905.

SOR JOANA COMPANY

Aia seus 76 anys i en el Convent de Monges de la Caritat del Port de Pollensa, va morir el dia 19 de desembre, la monja santjoanera Sor Joana Company Gayà.

Sor Joana va nèixer a Sant Joan l'any 1913, fou la primera filla del matrimoni Joan Company Gari i Margalida Gayà Barceló, coneguts pel Caminer Mena.

Cridada a la vocació religiosa complits els 21 anys, el dia 21 de abril del 34 va professar com a monja de la Congregació de Sant Vicens de Paul i després de 3 anys a la "Casa Cuna" de Palma; desenvolupà la seva tasca religiosa dedicada als malalts i a la Parròquia, primer a la Residència Santo Domingo de Pollensa i també al convent d'aquest poble; llavors, el seus darrers 15 anys els passà al convent de Port de Pollensa. L'any 1984 celebrà amb companyia dels seus familiars les seves noçes d'or de vida religiosa.

Descansi en pau aquesta santjoanera, que dedicà la seva vida als demés i que per la seva entrega fou apreciada per tots els que la tractaren.

Com hem dit Sor Joana era filla major d'una família de set germans i es donà la circumstància que dels set fills, tres foren religiosos.

Així la segona de la família, Na Margalida que va morir el 29 de març de 1983, als 68 anys a l'any 1941 va professar com a religiosa de clausura de la congregació de Dominiques al convent Santa Catalina de Sena de Palma aon també dugué una vida exemplar dedicada a l'oració.

I el darrer d'aquesta família es el conegut misioner de la Congregació de Sant Vicens de Paul, el P. Joan Company Gayà, actualment en terres de missions a Hondures i que aquest any passat va estar uns mesos entre noltros.

Catalina Matas Gayà va morir el dia 1 de gener de 1988, havia nascut el dia 16 de juny de 1924.

En l'entrada de l'any nou, el dia primer de gener i mentres eren a la taula del mig dia, ens va deixar de manera repentina als seus 63 anys Na Catalina Matas Gayà. Una dona popular i apreciada per la seva bona escomesa que sempre havia tenguda en el despax de la carnisseria de C'as Sabater en el carrer Major. Els actes funeraris foren una mostra de que se l'apreciava.

Rebin el seu espòs Rafel Jaume Ginard, el fill Joan i Mª Magdalena el nostre condol.

Es donà la circumstància que Na Catalinam fou la primera afectada per les noves normes funeraries, que contempen que el mort no passa per l'església. Així que, després d'una bona acompanyada al cementiri, es resa el rosari i es va celebrar el funeral sense el cos present com es feia abans.

SOR DOLORS DEL NIN JESÚS

Al Monestir de Santa Clara va morir Sor Dolors del Nin Jesús.

La santjoanera nascuda el 1 de març de 1914 Margalida Jaume Nicolau "de Ca'N Jordà" i coneguda com a religiosa amb el nom de Sor Dolors del Nin Jesús; va morir el dia 21 de gener del 88 al Monestir de Santa Clara de Palma.

Margalida ó Sor Dolors, als 23 anys va començar la seva vida religiosa en el convent de les Carmelites de la Caritat de Palma, dedicada a cuidar els malalts i llavors, set anys després l'any 1944 entrà a la Congregació segueix a la pàgina 2

XVII CERTAMEN POÈTIC

Verge de Consolació

«Festa de's Pa i es Peix»

Patrocina: **MAGNÍFIC AJUNTAMENT DE SANT JOAN**

Organitza: **CENTRE CULTURAL DE SANT JOAN**

BASES

- 1)- Podran prendre part en aquest certamen tots els poetes que ho desitgin.
- 2)- Els treballs, que es presentaran per triplicat, podran tenir una extensió mínima de 14 versos, i esser escrits en la nostra llengua.
- 3)- Els poemes duran títol i lema, però sense signar, acompanyats d'una plica dins sobre tancat, que contengui el nom i l'adreça de l'autor i el lema a l'exterior del sobre. Els concursants al premi local ho faran constar a continuació del lema.
- 4)- El tema dels poemes haurà de fer alguna menció a la Verge de Consolació, al seu Santuari o a la festa que se li dedica.
- 5)- El termini d'admissió acabarà el dia 1 de Març de 1988. Les obres es podran entregar, o enviar per correu, al **Centre Cultural de Sant Joan**.
- 6)- S'estableixen els següents premis:
 - 1.er dotat amb quinze mil pessetes i placa d'honor.
 - Accèssit dotat amb cinc mil pessetes i placa.
 - Accèssits consistents en una placa, que es concediran segons el criteri del Jurat.
 - Cinc mil pessetes i placa d'honor al millor poema d'autor local.
- 7)- Els premis podran ser declarats deserts, però no podran ser dividits.
- 8)- L'acte de concessió dels Premis se celebrarà en el Santuari de Consolació, durant l'entremig del concert musical, a la tarda del diumenge 13 de març de 1988.
- 9)- El veredict del Jurat, que estarà format per diferents personalitats de les nostres lletres, serà inapel·lable. El lema de les obres guanyadores es donarà a conèixer abans de la festa, per la premsa. L'entrega de premis s'efectuarà a l'horabaixa, en el Santuari, durant el transcurs de la festa.
- 10)- Tots els poemes seleccionats pel Jurat seran publicats a la revista **Sant Joan**, que edita el Centre Cultural.

SANT JOAN, FEBRER 1988